

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Øystein Engen, 62 55 10 82

Vår dato
24.01.2008
Arkivnr.
330

Vår referanse
07/9254 ØE
Deres referanse
07/2419-1 HER

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

HØRING – SØRHEIMUTVALGET - INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNENE

Departementets brev av 26.10.2007.

Fylkesmannen viser til brev av 11.05.2007 til departementet, hvor vi oversendte en rapport om kommunene Trysil og Åsnes. Denne rapporten drøftet inntektssystemet i forhold til befolkningsutviklingen i disse to kommunene. Typisk for de to kommunene, samt også flere kommuner i Hedmark, er synkende innbyggertall kombinert med en aldring av befolkningen. Den sterke endringen av alderssammensetningen i befolkningen vil bety store endringer i offentlig ressursbruk og fordelingen av utgiftene i budsjettene. Relativt sett vil endringene bli størst for kommunene. Særlig i de kommunene med synkende fødselstall, nedgang eller meget lav tilvekst i de yngre årskull, samtidig som antallet eldre øker sterkt. Dette vil øke behovet for og etterspørselen etter kommunale omsorgs- og eldretjenester. I utgangspunktet vil dette medføre en overføring av ressurser fra andre sektorer i kommunen, i første rekke fra skoleformål.

Arbeidet med Pensjonsreformen viste at "forsørgelsesbyrden" – antallet i yrkesaktiv alder i forhold til eldre over 67 år – vil øke betydelig fram mot 2040. Pensjonsreformen er derfor viktig for å sikre Folketrygden bærekraft i årene som kommer. Det samme arbeidslivet skal imidlertid ikke bare sikre Folketrygden økonomi, det skal også sikre nok arbeidskraft og økonomi til å klare de voksende omsorgsoppgavene.

Med unntak av sykehustjenestene og inntektssikringen gjennom Folketrygden, har kommunene hovedansvaret for den offentlige produksjonen av omsorgs- og velferdstjenester. Lov- og rettighetsfesting, samt såkalte "politiske garantier" fra Stortinget, binder opp kommunenes handlefrihet. Dette innebærer at kommunene langt på vei blir "statlige" tjenesteprodusenter.

Inntektssystemets fremste oppgave vil være å sikre at alle kommunene i landet blir i stand til å ivareta denne oppgaven. I dette ligger også inntektssystemets største utfordring. Kravet om endringer i inntektssystemet kommer som oftest på bakgrunn av historiske erfaringer og av såkalt "skjedd utvikling". Hovedspørsmålet er, etter vårt syn, om dagens inntektssystem er egnet til å mestre de utviklingstrekk vi ser kommer. Det kan også være

Postadresse:
Postboks 4034
2306 HAMAR

Kontoradresse:
Statens hus
Parkgt. 36, HAMAR

Telefon:
62 55 10 00

Telefaks:
62 55 10 31

Org.nr.: 974 761 645
Banknr. 7694.05.01675

postmottak@fm-he.stat.no
Internett: www.fylkesmannen.hm.no

nødvendig at inntektssystemet blir et redskap for å motvirke en eventuelt uønsket utvikling.

Et viktig balansepunkt i så måte blir hensynet til det kommunale selvstyret på den ene siden og "folkehjemstanken" på den andre siden. Med andre ord, ønsket om en mest mulig lik tilgang på og kvalitet i grunnleggende velferdstjenester uavhengig av bostedskommune.

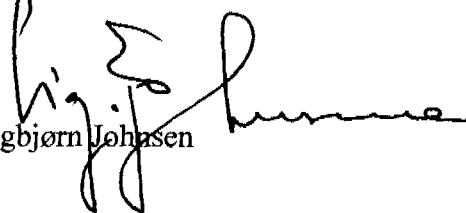
En ivaretagelse av begge disse hensyn vil kunne stille helt andre krav til og gi som resultat, et annet system for overføringer mellom stat og kommune og mellom kommunene enn det vi har i dag. Etter vårt syn vil det være behov for en mer grunnleggende gjennomgang av velferdsstatens framtidige finansiering i lys av det som kan kalles "den demografiske revolusjon".

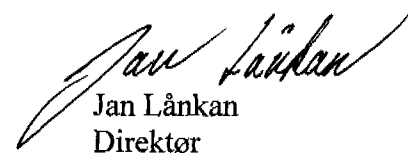
Fylkesmannen i Hedmark har i dette brevet valgt å peke på noen mer overordnede utfordringer knyttet opp mot kommunenes finansiering. Det nevnte brev av 11.05.2007, rapporten om Trysil og Åsnes, samt vårt brev av 20.01.2006 vedr. NOU 2005:18, tar opp mer detaljerte spørsmål knyttet til dagens inntektssystem.

Fylkesmannen vil også løpende og etter behov og som en del av sin ordinære kontakt/dialog med kommunene i fylket, rapportere om og ta opp saker og spørsmål med sine oppdragsgivere. Dette vil være saker som berører ulike sider av kommunenes virksomhet og som har betydning for deres rolle som "velferdsprodusenter".

Avslutningsvis vil Fylkesmannen mene at uansett fordelingssystem, vil ikke alle forhold fanges opp og systemet i seg selv kan gi uheldige, ikke tilsiktede fordelingsvirkninger. Det er derfor nødvendig at skjønnsmidlene opprettholdes i et visst omfang. På bakgrunn av Fylkesmannens kjennskap til de lokale forhold er det naturlig at skjønnsmidlene forvaltes av Fylkesmannen og på en slik måte at det har effekt som beskrevet i Sørheimutvalgets rapport side 80 flg.

Med hilsen

Sigbjørn Johansen

Jan Lånkan
Direktør